pacjent.gov.pl

Uważaj na kleszcze

Data aktualizacji
2024-06-04

Kleszcze są aktywne już od przełomu lutego i marca. Możesz spotkać je także jesienią. Są nosicielami patogenów – wirusów lub bakterii, które wywołują choroby odkleszczowe. Ugryzienie nie jest bolesne ani groźne. Nie każdy kleszcz jest zarażony. Jednak trzeba zachować ostrożność i w razie choroby podjąć szybko leczenie.

Choroby odkleszczowe

Kleszcze mogą wywoływać groźne choroby. Liczba osób zakażonych wzrasta z roku na rok. Nie lekceważ objawów, które mogę Cię niepokoić i zgłoś się do lekarza podstawowej opieki zdrowotnej.

> **W 2022 r. prawie 95 tys. osób zachorowało na choroby odkleszczowe, wśród których 99% stanowiła borelioza.**

Zakażenie boreliozą

Borelioza, inaczej zwana chorobą z Lyme, to choroba bakteryjna. Może rozwijać się w ukryciu miesiącami, a nawet latami.

Jak rozpoznać objawy boreliozy:

- pierwsze objawy występują w ciągu 1–6 tygodni od ugryzienia
- zwykle występuje reakcja alergiczna na ukąszenie kleszcza lub zmiana zapalna
- u 40–50 procent osób na skórze w tym czasie pojawia się niebolesny, wędrujący, pierścieniowaty rumień, czerwony lub czerwonawy, okrągły lub owalny, powiększający się, a potem zanikający
- mogą wystąpić objawy grypopodobne, jak gorączka, zmęczenie, bóle głowy, uczucie rozbicia oraz senność i zaburzenia równowagi.

Jeśli pojawi się rumień wędrujący i sam zniknie, nie oznacza to wyzdrowienia.

> **Boreliozę trzeba leczyć antybiotykami i zacząć kurację jak najszybciej.**

Nieleczona borelioza prowadzi do:

- wielu groźnych powikłań neurologicznych
- zaburzeń serca
- chorób stawów.

Przy ciężkich powikłaniach może być konieczny pobyt w szpitalu i rehabilitacja.

Wirusowe odkleszczowe zapalenie mózgu

Występuje rzadziej niż borelioza, ale jest bardziej niebezpieczne. W roku 2022 na wirusowe odkleszczowe zapalenie mózgu zachorowało ponad pół tysiąca osób, z czego aż 80% wymagało hospitalizacji.

Objawy:

- gorączka
- zaburzenia równowagi i świadomości.

> **Przed wirusowym odkleszczowym zapaleniem mózgu chroni szczepionka!**

Jeśli ze względu na Twój zawód lub hobby często przebywasz w miejscach, gdzie jest dużo kleszczy, koniecznie rozważ szczepienie przeciw odkleszowemu zapaleniu mózgu.

Usuń kleszcza jak najszybciej

Jeżeli widzisz kleszcza na skórze, natychmiast go usuń. Długość jego kontaktu z krwią człowieka zwiększa ryzyko zakażenia.

- Kup w aptece narzędzia do usuwania kleszczy i weź ze sobą na wycieczkę lub spacer.
- Narzędzie pozwoli bezpiecznie uchwycić kleszcza blisko skóry i skuteczne go wyciągnąć.
- Po usunięciu kleszcza umyj i zdezynfekuj skórę (np. wodą utlenioną lub innymi produktami z apteki).

Jeśli kleszcz pozostanie w skórze

Może się zdarzyć, że podczas usuwania kleszcza jego fragment zostanie w skórze. Przeczytaj w ulotce dołączonej do narzędzi do usuwania kleszczy, co trzeba zrobić w takim przypadku.

Jeśli pozostały mniejsze fragmenty kleszcza – wystarczy umycie i dezynfekcja rany.

> **Badanie kleszcza nie jest skuteczne – pozwala jedynie określić, czy jest on nosicielem bakterii, krętków Borrelia. Dodatni wynik nie potwierdza przeniesienia krętków do organizmu ludzkiego. Nie można zatem na podstawie badania kleszcza potwierdzić, że doszło do zarażenia u człowieka.**

Zminimalizuj ryzyko nieprawidłowego usuwania kleszcza:

- nie wyciągaj go „gołymi” palcami
- nie rozgniataj
- nie wyciskaj
- nie wykręcaj
- nie przypalaj
- nie smaruj tłustymi substancjami lub chemikaliami (np. kosmetykami do ciała, oliwą z oliwek)
- nie usuwaj igłą.

> **Po usunięciu kleszcza obserwuj miejsce po wkłuciu – niektóre objawy zakażenia mogą się pojawiać nawet kilka tygodni po ukąszeniu.**

Czy trzeba iść do lekarza

W niektórych sytuacjach trzeba iść po poradę do lekarza po ukąszeniu i usunięciu kleszcza. Nie zwlekaj z wizytą, jeśli:

- wystąpiło zaczerwienie lub obrzęk w miejscu ukąszenia lub wokół niego po usunięciu kleszcza
- wystąpiły nagłe i inne poważne objawy: np. wysoka gorączka, nudności i wymioty, bóle głowy lub objawy neurologiczne.

Zapobiegaj ukąszeniu przez kleszcza

Najlepiej nie dopuszczaj do kontaktu z kleszczami i do ukąszenia. Podczas spacerów w lesie, na łące, w parku:

- stosuj preparaty odstraszające kleszcze
- chroń ciało – noś wysokie buty, długi rękaw i długie spodnie, nakrycie głowy.

Bezpośrednio po powrocie:

- usuń ze skóry wszelkie zanieczyszczenia
- obejrzyj dokładnie ciało, a zwłaszcza miejsca, gdzie skóra jest najdelikatniejsza: okolice pach, pachwin, miejsc intymnych, fałdy skórne
- wytrzep odzież – mogą na niej pozostać kleszcze, które Cię nie ukąsiły.

Przeczytaj także

Gdy ukąsi Cię kleszcz

Ukąsił Cię kleszcz? Czym to grozi i jak się go pozbyć na wakacjach

Użądlenia, ukąszenia i ukłucia owadów

Jak zareagować, gdy zbliża się do Ciebie osa, pszczoła lub szerszeń? Co zrobić, gdy dojdzie do użądlenia?

Szczepionki dostępne w Polsce

Przedstawiamy nazwy handlowe szczepionek przeciwko groźnym chorobom zakaźnym